

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	5
İÇİNDEKİLER	7
ÇİZELGELER LİSTESİ	13
ŞEKİLLER LİSTESİ	14
KISALTMALAR.....	15
1- GİRİŞ.....	17
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	17
1.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	18
1.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	18
1.3.1. Araştırmanın Literatür Taraması	19
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLARI	26
1.5. TANIMLAR.....	27
2- KÜRESELLEŞME SÜRECİNİN DEVLETLERİN VERGİLENDİRME YETKİSİNE ETKİSİ	29
2.1. KÜRESELLEŞME VE VERGİLENDİRME.....	29
2.2. ULUSLARARASI VERGİLENDİRMEDE GEÇERLİ OLAN İLKELER.....	31
2.2.1. Kaynak İlkesi.....	33
2.2.2. İkametgâh İlkesi	34
2.2.3. Uyruluk İlkesi.....	35
2.3. KÜRESELLEŞMENİN ULUSLARARASI VERGİLENDİRMEDE ORTAYA ÇIKARDIĞI SORUNLAR	35
3- TRANSFER FİYATLANDIRMASI VE TRANSFER FİYATLANDIRMASI YOLUYLA ÖRTÜLÜ KAZANÇ DAĞITIMI İLE İLGİLİ GENEL AÇIKLAMALAR.....	39
3.1. TRANSFER FİYATLANDIRMASININ TANIMI	39
3.2. TRANSFER FİYATLANDIRMASININ AMAÇLARI	45
3.2.1. Vergisel Amaçlar	49
3.2.2. Vergisel Olmayan Amaçlar	50
3.2.3. İç Yönetime İlişkin Amaçlar	51
3.2.4. Uluslararası Amaçlar	53
3.3. TRANSFER FİYATLANDIRMASININ TARİHSEL GELİŞİMİ	61

3.3.1.	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Düzenlemeleri.....	64
3.3.2.	ABD Düzenlemeleri.....	68
3.4.	TRANSFER FİYATLANDIRMASINDA EMSAL BEDEL TESPİT YÖNTEMLERİ.....	73
3.4.1.	OECD Prensiplerince Kullanılabilecek Yöntemler	73
3.4.1.1.	Geleneksel işlem yöntemleri	74
3.4.1.1.1.	Karşılaştırılabilir kontrolsüz fiyat yöntemi.....	74
3.4.1.1.2.	Maliyet artı yöntemi	76
3.4.1.1.3.	Yeniden satış fiyatı yöntemi.....	79
3.4.1.2.	İşlemsel kâr yöntemleri	82
3.4.1.2.1.	Kâr bölüşüm yöntemi.....	82
3.4.1.2.2.	İşlemsel net kâr marjı yöntemi.....	85
3.4.1.3.	Diğer yöntemler.....	87
3.4.1.3.1.	Global formüllere dayalı bölüşüm yöntemi.....	87
3.4.	TEORİDE TRANSFER FİYATLANDIRMASI	88
4-	TRANSFER FİYATLANDIRMASINDA EMSALLERE UYGUNLUK ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE VE BAZI SEÇİLİ ÜLKELERDEKİ DÜZENLEME VE UYGULAMALAR	95
4.1.	TRANSFER FİYATLANDIRMASININ DAYANDIĞI TEMEL İLKELER.....	95
4.1.1.	OECD Prensiplerine Göre Emsallere Uygunluk İlkesi	96
4.1.1.1.	Karşılaştırılabilirliğin incelenmesinin sebebi.....	100
4.1.1.2.	Karşılaştırılabilirliği etkileyen unsurlar.....	101
4.1.1.2.1.	Mal ve hizmetlerin nitelikleri	101
4.1.1.2.2.	İşlev analizi	102
4.1.1.2.3.	Sözleşme şartları	103
4.1.1.2.4.	Ekonomik koşullar	104
4.1.1.2.5.	İş stratejileri	104
4.1.1.2.6.	Fiilen üstlenilen işlemlerin tabi oldukları uygulamalar	105
4.1.1.2.7.	Birden fazla yıla ilişkin verilerin kullanılması	106
4.1.1.2.8.	Devlet politikalarının etkisi.....	106
4.1.2.	ABD Gelir Yasası'na Göre Emsallere Uygunluk İlkesi	106
4.1.3.	İlişkili Kişi Kavramı.....	110
4.1.3.1.	Türk vergi hukukunda ilişkili kişi	110

4.1.3.2.	OECD prensipleri'nde ilişkili kişi.....	112
4.1.3.3.	Uluslararası muhasebe standartlarında ilişkili kişi.....	113
4.2.	ABD TRANSFER FİYATLANDIRMASI KURALLARI.....	116
4.2.1.	En İyi Yöntem Kuralı.....	118
4.2.2.	ABD'de Uygulanan Yöntemler.....	119
4.2.3.	Karşılaştırılabilir Kârlar Yöntemi.....	120
4.2.4.	Kâr Paylaşımı Yöntemleri.....	120
4.2.5.	Maddi ve Gayrimaddi Varlıkların ve Hizmetlerin Transferi.....	123
4.2.5.1.	Üretimle ilgili gayrimaddi varlıklar.....	125
4.2.5.2.	Pazarlamayla ilgili gayrimaddi varlıklar.....	126
4.2.5.3.	İki farklı türden oluşan gayrimaddi varlıklar.....	126
4.3.	AVRUPA BİRLİĞİ TRANSFER FİYATLANDIRMASI KURALLARI.....	127
4.4.	TÜRKİYE'DEKİ TRANSFER FİYATLANDIRMASI UYGULAMALARI.....	134
4.4.1.	Örtülü Kazanç Dağıtımı.....	134
4.4.2.	Örtülü Kazanç Dağıtımında Hazine Zararı.....	145
4.4.3.	Halka Açık Şirketlerde Transfer Fiyatlandırması Konusundaki Uygulamalar.....	149
4.4.4.	İlişkili Şirketlerde Grup İçi Hizmetlerin Dağıtımı.....	151
4.4.5.	Gümrük İdarelerinde Emsal Bedel Yaklaşımı.....	156
4.4.6.	Serbest Bölge İşlemleri.....	166
5-	TRANSFER FİYATLANDIRMASI UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR, YARGI KARARLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	171
5.1.	EMSALLERE UYGUNLUK İLKESİNE YÖNELİK TESPİT EDİLEN SORUNLAR.....	171
5.1.1.	Mevzuatın Yeterli Olmaması.....	171
5.1.2.	İdarelerin Tespite İlişkin Yeterli Altyapısının Bulunmaması.....	178
5.2.	EMSALLERE UYGUNLUK İLKESİNİN SAĞLANMASINA YÖNELİK YAKLAŞIMLAR.....	181
5.2.1.	Karşılıklı Anlaşma Prosedürü.....	181
5.2.2.	Peşin Fiyatlandırma Anlaşmaları.....	185
5.2.2.1.	OECD uygulamaları.....	186
5.2.2.2.	ABD uygulamaları.....	195
5.2.2.3.	AB uygulamaları.....	203
5.2.2.4.	Peşin fiyatlandırma anlaşmalarının değerlendirilmesi.....	204
5.2.2.4.1.	Peşin fiyat anlaşmalarının avantajları.....	204
5.2.2.4.2.	Peşin fiyat anlaşmalarının dezavantajları.....	205

5.2.3.	Avrupa Birliği Tahkim Anlaşması.....	207
5.3.	TRANSFER FİYATLANDIRMASINA YÖNELİK KARŞILAŞILAN DİĞER SORUNLAR VE BUNLARA YÖNELİK ÇÖZÜMLER	213
5.3.1.	Vergi Cennetleri	213
5.3.2.	Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları	221
5.3.3.	Belge Saklama ve İspat Yükümlülüğü	225
5.3.3.1.	ABD'deki uygulamalar	225
5.3.3.1.1.	Temel belge.....	226
5.3.3.1.2.	Destekleyici belgeler	227
5.3.3.2.	Yabancı ortaklı işletmelerin yükümlülükleri	227
5.3.3.3.	OECD uygulamaları.....	228
5.3.3.4.	Bazı ülke uygulamaları.....	229
5.3.3.5.	Amadeus database	241
6-	TRANSFER FİYATLANDIRMASI VE EMSALLERE UYGUNLUK İLKESİ İLE İLGİLİ MAHKEME KARARLARI	245
6.1.	TÜRKİYEDEKİ TRANSFER FİYATLANDIRMASI VE EMSALLERE UYGUNLUK İLKESİ İLE İLGİLİ MAHKEME KARARLARI	245
6.1.1.	Örtülü Sermaye Üzerinden Hesaplanan Faiz ve KDV Uygulaması Hk.	245
6.1.2.	Transfer Fiyatlandırmasında Kullanılacak Emsal Bedel ile İlgili.....	246
6.1.3.	Şirkete Kullandırılan Döviz Kredisine Faiz Hesaplanarak Örtülü Kazanç Dağıtıldığı.....	247
6.1.4.	Emsale Nazaran Yüksek Bedelle Hammadde Alınması	248
6.1.5.	Maliyet Artı Yönteminde Standart-Fiili Maliyet Ayrımı.....	249
6.1.6.	Emsallere Nazaran Daha Uzun Vadeli Satış Yapılması	250
6.1.7.	Karşılaştırılabilirlik Analizi	252
6.1.8.	Emsal Kârlılık Oranının Tespiti	253
6.1.9.	Emsal Kira Bedelinin Emsal Bedel Olmayacağı	254
6.1.10.	İstatistiksel Yöntemin Değiştirilmesi.....	255
6.1.11.	Serbest Bölgeden Yapılan İthalatlar.....	257
6.1.12.	Yönetim Kurulu Üyelerine Ödenen Ücretler.....	259
6.1.13.	Ödenmemiş Sermaye Borcu	260
6.1.14.	Kasa Hesabının Yüksek Borç Bakiyesi.....	262
6.1.15.	İlişkili Kişi ve Kontrol Kriterleri	264
6.1.16.	İlişkili Kişilere Kullandırılan Paralar	267
6.1.17.	Gerçek Kişi Ortağın Verdiği Borçlar.....	268

6.1.18. Gizli Emsal	271
6.1.19. Emsallere Nazaran Düşük Bedelle Mal Satışı	272
6.1.20. Kurum Kayıtlarında Olmayan Safi Karın Ortaklara Kayıt Dışı Dağıtılması	273
6.1.21. İspat Yükünün Davacıda Olması	275
6.2. ABD'DEKİ YARGI KARARLARI	276
6.2.1. Eli Lilly Davası	276
6.2.2. Baush & Lomb Davası.....	276
6.2.3. Paccar Davası	279
6.2.4. National Semiconductor Davası	279
6.2.5. Compaq Computer Davası	280
6.2.6. E.I. Dupont de Nemours Davası	281
6.2.7. Sundstrand Davası	282
6.2.8. Perkin-Elmer Davası	283
6.2.9. Edward K. Edwards Davası	285
6.2.10. Ciba-Geigy Davası.....	285
6.2.11. Sunstrand Davası.....	286
6.2.12. DHL Davası	288
6.2.13. Coca-Cola Kararı	290
6.2.14. Eaton Corp. Davası	292
6.2.15. Medtronic Kararı	293
SONUÇ	295
KAYNAKLAR.....	303

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 3.1.	Çok uluslu işletmeler açısından uluslararası transfer fiyatlandırmasının temel amaçları	47
Çizelge 3.2.	Çok uluslu işletmelerin manipülasyon yapma gerekçeleri.....	48
Çizelge 3.3.	2014-2020 yıllarında en fazla uluslararası doğrudan yatırım çeken ilk 20 ülke	58
Çizelge 3.4.	2014-2020 yıllarında en fazla uluslararası doğrudan yatırım yapan ilk 20 ülke	59
Çizelge 3.5.	Transfer fiyatlandırması uygulamalarının asya pasifik ülkelerindeki önemi ile ilgili araştırma sonuçları	71
Çizelge 3.6.	Ana şirketler açısından en önemli uluslararası vergi konuları	72
Çizelge 3.7.	Bağlı ortaklıklar açısından en önemli uluslararası vergi konuları.....	72
Çizelge 3. 8.	Yöntemlerin seçimi ve kullanımının temelini oluşturan prensipler.....	74
Çizelge 4.1.	Ülkeler ve kullandıkları yöntemleri	122
Çizelge 4.2.	Transfer pricing week'in araştırmasının sonuçları	132
Çizelge 4.3.	Gümrük ve transfer fiyatlandırması yöntemlerinin karşılaştırılması	164
Çizelge 4.4.	KVK ve Gümrük Mevzuatı'nda ilişkili kişi kavramı.....	165
Çizelge 5.1.	Avustralya PFA prosedürü	190
Çizelge 5.2.	PFA türlerine ait bazı ülke uygulamaları	192
Çizelge 5.1.	Yatırım sermayesi yüksek olan endüstri kolları	193
Çizelge 5.2.	1999 Yılına kadar tamamlanmış olan PFA'larda maddi ve gayrimaddi varlıkların transferinde kullanılmış olan transfer fiyatlandırması yöntemleri.....	197
Çizelge 5.3.	ABD'deki PFA'ların 2007 yılı verileri.....	199
Çizelge 5.4.	ABD'de 2020 yılı PFA alan tamamlama süreleri.....	200
Çizelge 5.5.	ABD'deki küçük işletmelerin 2007 yılı PFA verileri	200
Çizelge 5.6.	ABD'de 1991-2021 yılları PFA yapan taraf bilgileri	200
Çizelge 5.7.	2020 PFA'ların Sektör Dağılımı.....	201
Çizelge 5.8.	Maddi ve gayri maddi varlıklar için kullanılan transfer fiyatlandırması yöntemleri.....	202
Çizelge 5.9.	Hizmetler için kullanılan transfer fiyatlandırma yöntemleri	202
Çizelge 5.10.	Bazı ülkelerde PFAlar	205

Çizelge 5.11.	Üye ülkelerin MAP ve tahkim konusundaki en son durumları (1 Ocak 2000'den itibaren).....	213
Çizelge 5.12.	OECD'nin şeffaflık önerilerine uymayı kabul eden 35 bölge	218
Çizelge 5.13.	OECD'nin 3 Kasım 2014'de yayımladığı belgeye göre vergi cenneti kabul edilen bölgeler	218
Çizelge 5.14.	AB tarafından vergi cenneti sayılan ülkeler 2018	219
Çizelge 5.15.	Türkiye- İngiliz Virgin Adaları transfer fiyatlandırması örneği	220
Çizelge 5.16.	Transfer fiyatlandırmasında vergi otoriteleri en katı olan 10 ülke	229
Çizelge 5.17.	Hindistan'daki transfer fiyatlandırması incelemelerinin durumu.....	235
Çizelge 5.18.	2006 yılı itibariyle Amadeus'ta bulunan şirketlerin ülkelere göre sayısı	243

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 4.1.	Karşılaştırılabilirliğin belirlenmesinde kullanılan fonksiyonel analiz örneği	109
Şekil 4.2.	Karşılaştırılabilir şirket inceleme süreci	133
Şekil 5.1.	MAP sürecinin başlangıcı.....	183
Şekil 5.2.	Tek taraflı ve çift taraflı PFA şemaları.....	187
Şekil 5.3.	Tahkim anlaşması süreci.....	212
Şekil 5.4.	Hukuki niteliklerine göre uluslararası anlaşmalar	223
Şekil 5.5.	Transfer fiyatlandırması sonuçlarının belirlenmesinde atılması gereken adımlar.....	232